ЛЯ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН

№ 2(8 (6137) ОКТЯБРИИН 15 ВОСКРЕСЕНЬЕ 1950 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Большевизмын түүхэ ба теориие гүнзэгыгөөр шудалха

Гүрэнэй ба партийна органуудай хүдэлмэрилэгшэдэй политическэ хэмжээнэй, марксистско-ленинскэ болбосоролой үндэр дээрэ байха бүри, хүдэлмэринь дээдэ хэмжээндэ ба улам ехэ үрэтэй, улам ехэ аша туһатай байха гэжэ нүхэр Сталин һургана. Тиимэһээ, парти хадаа марксизм-ленинизмын үндэһэнүүдые шудалжа, идейно-политическэ хэмжээгээ дээшэлүүлхын тула эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлмэрилхыень ВКП(б)-гэй гэшүүдһээ ба кандидадуудһаа эринэ.

Коммунистическэ байгуулалтын асари ехэ зорилгонуудай мүнөө табигдаад байхада, тус эрилтэ бүри ехэ удхашанартай болоно. Манай ороной ажахын ба культурна хүгжэлтын темпые хурдадхаха, ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ зорилго амжалтатайгаар шиидхэхэ хэрэг коммунистнуудай, манай бүхы кадрнуудай марксистско-ленинскэ эрдэмһээ, политическэ хатуужалһаа ехээр дулдыдаха байна.

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй заабаринуудые хүтэлбэри болгон, манай республикын партийна организацинууд партийна гэгээрэлэй системэдэхи һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэхын тула горьтойхон хүдэлмэри хэһэн байна. Һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэлэй асуудалнууд партийна комитедүүдэй пленумүүд ба бюро дээрэ, партийна эдэбхитэдэй зүблөөнүүд ба партийна суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Һуралсалай шэнэ жэлые эмхитэйгээр эхилхэ ба амжалтатайгаар үнгэргэхэ ябадал хангаха тодорхой хэмжээ-ябуулганууд партийна организацинуудай гаргаһан шиидхэбэринүүд соо хараалагдаһан байха юм.

Партийна гэгээрэлэй системэдэхи һуралсалай шэнэ жэл городуудта октябриин 1-һээ эхилээ. Һуралсалай жэлэй түрүүшын хоёр долоон хоног хадаа партийна гэгээрэлэй хэрэгтэ олохон партийна организацинуудай тон харюусалгатайгаар хандаһые харуулба. Олонхи кружогууд ба политһургуулинуудта занятинуудынь эмхитэйгээр ба идейно-теоретическэ үндэр хэмжээндэ үнгэрөө.

Гэхэ зуура, зарим партийна организацинууд һуралсалай шэнэ жэлые эмхитэйгээр эхилхэ хэрэгтэ зохихо анхарал хандуулаагүй байна. ВКП(б)-гэй түүхые шудалхын тула Сэлэнгын уһан замай транспортын парторганизациин дэргэдэ эмхидхэгдэһэн кружогой түрүүшын занятинь түсхайта темээр бэшэ, харин эмхидхэлэй асуудалаар лэ дүүргэгдээ. БМАССР-эй худалдаа наймаанай Министерствын партийна организациин дэргэдэхи «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курс» шудалха кружогто долоодохи темээр заняти болоходоо, тон юрэнхыгөөр, һонирхол багатайгаар үнгэргэгдэһэн байха юм. Гадна, заняти хэхэ байрань хүсэд һайнаар түхеэрэгдөөгүй байба.

Мүнөөдэр хүдөө нютагуудта һуралсалай жэл эхилхэнь. Тиимэһээ, түрүүшын үдэрнүүдһээ хойшо һургуулинууд ба кружогуудай занятинуудые эмхитэйгээр ба идейнэ үндэр хэмжээндэ ябуулха шухала.

Һуралсалай идейно-теоретическэ үндэр хэмжээн хадаа политическэ гэгээрэлэй гол шухала зорилго мүн. Һургуулинуудай ба кружогуудай хүдэлмэриие һайтар мэдэхэ, партийна гэгээрэлэй бүхы формонуудай хүдэлмэридэ хиналта табиха, лекциин, консультацинуудай, һургуулинуудай, кружогуудай занятинуудай удхые хинан мэдэхэ гээшэ партиин горкомууд, райкомууд ба айкомуудай шухала уялга болоно. Коммунистнуудай политическэ һуралсалай асуудалнуудые партийна комитедүүдэй бюро дээрэ, партийна суглаанууд дээрэ ходоо зүбшэн хэлсэжэ байха хэрэгтэй.

Мүнөө жэлдэ партийна организацинууд хадаа коммунистнуудай, кадрнуудай бэеэ даагаад политическэ бэлэдхэлээ дээшэлүүлхэ ябадалдань онсо анхарал хандуулха, марксистско-ленинскэ теори шудалха гол арга болоһон энэ методые тоохогүй ябадал усадхаха ёһотой. Юуб гэхэдэ, бэеэ даагаад һурагшадай тоо жэлһээ жэлдэ олошоржо байна. Зүгөөр, политическэ һуралсалай энэ методые тоохогүй ябадал мүнөөшье эндэ-тэндэ үзэгдэдэг байһаар. Тэрэнь юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, бэеэ даагаад һурагшадай тоо зарим партийна организацинуудта үсөөрһэн байха юм. Жэшээлхэдэ, Улан-Удын паровозно депогой 200 коммунистнуудай миил 5 хүниинь бэеэ даагаад һурана. Теэд коммунистнуудайнь олонхи бэлэдхэл һайнтай нүхэд (инженернүүд, техникүүд, мэргэжэлтэй машинистнууд) байна. Партийна организацинууд хадаа бэеэ даагаад большевизмын түүхэ ба теориие шудалагшадай һайнаар һураха, марксистска зохёолнуудые шудалха өөһэдын түсэбтэй байха ябадал, марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудые шудалалгада консультантнуудай зүгһөө саг үргэлжын туһаламжа үзүүлхэ, конспект зохёохо, консультаци ба теоретическэ хөөрэлдөөнүүдые хэхэ ябадал туйлаха уялгатай.

Партийна һуралсалай шанарынь, нэн түрүүндэ, пропагандистнуудһаа дулдыдаха байна. Тиимэһээ, политһургуулинуудай ба кружогуудай пропагандистнуудые шэлэн олохо, бэлэдхэхэ ба мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ энэ жэлдэ гол анхарал хандуулагдаһан байгаа. ВКП(б)-гэй Обкомой ба горкомуудай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн богонихон болзорой курсанууд, семинарнуудта политһургуулинуудай ба кружогуудай 880 хүтэлбэрилэгшэд һуража, теоретическэ болон методическа бэлэдхэлтэй болоо. Гэбэшье, партийна комитедүүд һуралсалай үнгэрэгшэ жэлэй дүй дүршэлые хараадаа абалсан, пропагандистнуудтай, консультантнуудтай ба лекторнүүдтэй саг үргэлжэ хүдэлмэрилхэ, тэдэнэй идейно-теоретическэ хэмжээе, методическа шадабариие дээшэлүүлхэ уялгатай. Саг үргэлжын семинарнууд хадаа пропагандистнуудай эрдэмые ба методическа бэлэдхэлые дээшэлүүлхэ гол формо болоно. Тиимэһээ, эдэ семинарнуудые хаһа саг соонь, эмхитэйгээр ба идейнэ дээдэ хэмжээндэ үнгэргэхэ ябадалда ехэ анхарал хандуулха шухала.

Партийна организацинууд болбол комсомолецуудай ба союзнабэшэ залуушуулай политическэ гэгээрэлые эмхидхэхэ, һайжаруулха хэрэгтэнь комсомольско организацинуудта туһалха уялгатай. Комсомольско политһургуулинуудай, кружогуудай хүтэлбэрилэгшэдые партиин горкомуудай, райкомуудай ба айкомуудай дэргэдэхи пропагандистнуудай саг үргэлжын семинарнуудта хабаадуулха хэрэгтэй.

Партийна кабинедүүд хадаа политһургуулинуудай ба кружогуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ, консультантнуудта, лекторнүүдтэ, бэеэ даагаад һурагшадта, тэрэшэлэн агитколлективүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэ, агитаторнуудта ба элидхэлшэдтэ теоретическэ болон методическа туһаламжа түсэбэй ёһоор үзүүлхэ уялгатай. Партийна кабинет бүхэн бэеэ даагаад һурагшадта большевизмын түүхэ ба теорёор, шухала болоо һаань—философиин ба политическэ экономиин асуудалнуудаар, илангаяа городуудта, лекцинүүдые уншалга эмхидхэхэ байна.

Партиин ба нүхэр Сталинай анхарал оролдолгын ашаар партийна, советскэ, ажахын, комсомольско кадрнуудай, интеллигенциин идейно-политическэ талаараа шууд ургаха бүхы арга боломжонууд манай орон дотор хангагданхай.

Партийна пропагандын хэрэгтэ шэнэ амжалтануудые туйлаха, һуралсалай жэлые идейно-политическэ бүри үндэр хэмжээндэ үнгэргэхэ гээшэ партийна организацинуудай шухала зорилго болоно.

★

И. В. Сталинай хуряангы биографи казах хэлэн дээрэ хоёрдохёо хэблэгдэбэ

АЛМА-АТА, октябриин 10 (ТАСС). Казахска гүрэнэй хэблэл И. В. Сталинай хуряангы биографиие казах хэлэн дээрэ хоёрдохёо хэблэн гаргаба.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр *Иосиф Виссарионович* *СТАЛИНДА*

Советскэ правительствын, ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй ба нүхэр Сталин, Танай өөрынтнай саг үргэлжын туһаламжын ашаар, Башкирска АССР-эй колхознигууд ба колхозницанууд, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд энэ жэлдэ республикын бүхы районуудта һайн ургаса ургуулаа гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танда элидхэнэбди. Республика таряа тушааха гүрэнэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ. 1949 онойхиһоо 13 миллион 500 мянган пүүд үлүү ехэ таряан гүрэндэ тушаагдаба. Эдеэ хоолой культурануудые тушааха түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Нёдондо жэлэйхиһээ 8 миллион пүүд үлүү ехэ шэниисэ тушаагдаба. МТС-үүдэй хүдэлмэриин түлөө үгтэһэн счёдуудаар колхозуудай таряа тушаалга үргэлжэлһөөр.

Республикын колхозууд болон совхозууд ургаса хуряалгые үнгэрэгшэ жэлнүүдэйхиһээ үлүү эмхитэйгээр үнгэргөөд, намарай тарилгые агротехническэ эрхим болзорнуудта ба тон һайн шанартайгаар түгэсхэжэ, 1951 оной хабарай тарилгада хэрэгтэй хабарай культурануудай үрһэнүүдээр өөһэдыгөө бүрин хангаад, хаа хаанагүй страховой үрһэнүүдые ба фуражна фонднуудые хаажа байна. Энэ жэлдэ колхознигууднай ажалта үдэрнүүдтээ үнгэрэгшэ жэлнүүдэйхиһээ нилээд ехэ таряа абана. Колхозуудай, МТС-үүдэй болон совхозуудай ургаса хуряалга ба таряа тушаалга үнгэргэлгэдэнь промышленна предприятинуудай ба Уфа, Октябрьский, Черниковск, Стерлитамак, Ишимбай ба Белорецк горсдуудай ажалшад ехэ туһаламжа үзүүлээ.

Байгаалиие шэнэдхэн хубилгаха сталинска түсэбые бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ, колхозууд, лесхозууд ба совхозууд модо һуулгаха жэлэй түсэб дүүргээ, энэ жэлдэ 25 мянга 500 гектар газарта модон һуулгагдаба.

Мүнөө Башкириин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд намарай пар хахалха талаар, ниитын малажал хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэб дүүргэхэ ба малаа үбэлдэ бэлэдхэхэ талаар хүдэлмэри ябуулжа байна.

Башкирска АССР-эй колхознигууд ба колхозницанууд, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, партийна ба советскэ органууд хартаабха, овощьнуудые, техническэ ба тоһото культурануудые болон малажалай продуктнуудые гүрэндэ тушааха түсэбөө амжалтатайгаар түгэсхэхын тула бүхы хүсэеэ зорюулха гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Таниие найдуулнабди.

Башкирска АССР-эй хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд Ленин — Сталинай партиин хүтэлбэри доро ябажа, хүдөө ажахые бүхы хэмжээгээр дэбжүүлхын түлөө, колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаарнь бэхижүүлхын түлөө ба манай агуу ехэ Эхэ ороной хүсэ шадалые саашадань бэхижүүлхын түлөө хойшодоошье тэмсэхэ байна.

ВКП(б)-гэй Башкирска обкомой Секретарь ВАГАПОВ.
Башкирска АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ УРАЗБАЕВ.
Бэлэдхэлэй Министерствын Башкирска АССР-тэхи Түлөөлэгшэ ВАЛИЕВ.
Башкирска АССР-эй хүдөө ажахын Министр НАБИУЛИН.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Заводойнь 15 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Улан-Удын шэлэй механизированнэ заводой хүдэлмэрилэгшэдые Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Олон жэлдэ ба һайнаар хүдэлмэрилһэнэй түлөө, заводойнь 15 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха:

Аксионович Павел Федоровичые — нэгэдэхи зэргын мастер.

Алексеев Сергей Галсановичые —шэл хайлуулагша.

Асеев Роман Пантелеймоновичые — гаванщик.

Бадмаева Хандажап Цыдендоржиевнае — шэл хайлуулагша.

Болсохоев Данил Степановичые — заводой директор.

Быстрова Павлина Федоровнае — харуулдааша.

Галочкина Александра Павловнае — химлабораториин начальник.

Гармашев Михаил Ивановичые — шэл зүһэгшэ.

Глухова Надежда Алексеевнае — машинно-ванна цехын дежурна инженер.

Горбатенко Георгий Сергеевичые — машинно-ванна цехын начальник.

Громов Иван Малохоловичые— механическа цехын начальник.

Жуков Федор Васильевичые — шэлэй лентые түргөөр таталгын мастер.

Иванов Василий Яковлевичые— — эмхилэлгын цехын начальник.

Кайдолин Александр Филипповичые — электромонтер.

Крюкова Фекла Ивановнае — шэл зөөгшэ.

Кушнарев Нил Ефремовичые — каменщик.

Лоскутов Андриян Иннокентьевичые — хоёрдохи зэргын мастер.

Мирончев Николай Ивановичые — заводой кадрнуудай таһагай начальник.

Никашев Михаил Ивановичые — шэл хайлуулгын мастер.

Новикова Софья Емельяновнае — шэл ябталагша.

Перетолщина Ирина Семеновнае — сульфатчица.

Пруцкова Евдокия Ивановнае— шэлэй лентые отологшо.

Сирож Максим Леонтьевичые — столяр.

Скоблик Андрей Ильичые — керамическа цехын мастер.

Холодков Петр Михайловичые — модошо дархан.

Эпов Андрей Павловичые — шофер.

Яптуев Даша Шойдоновичые — шэл отологшо.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ город, Соведүүдэй Байшан. 1950 оной октябриин 13.

В. И. Ленинэй Зохёолнуудай гушадахи том

В. И. Ленинэй Зохёолнуудай гушадахи том ВКП(б)-гэй ЦК-гэй дэргэдэхи Маркс—Энгельс—Ленинэй Институдаар бэлэдхэгдээд, хэблэгдэн гараба.

1919 оной сентябрьһаа 1920 оной апрель хүрэтэр, хари гүрэнэй сэрэгэй интервенциин ба гражданска дайнай үедэ, мүн Колчак ба Деникиниие үй бута сохиһоной һүүлдэ болоһон удаанбэшэ һамбаа абалгын үедэ В. И. Ленинэй бэшэһэн зохёолнууд гушадахи том дотор оробо.

Большевистскэ партиие ба Советскэ гүрэниие хүтэлбэрилһэн Ленинэй олон талата ажал-ябуулгань гушадахи том соо ороһон зохёолнууд дотор харагдана.

Социалистическэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын, Советскэ гүрэниие байгуулгын, большевистскэ партиин зэргэнүүдые бэхижүүлгын асуудалнуудта зорюулагдаһан Ленинэй статьянууд, элидхэлнүүд ба хэлэһэн үгэнүүд томой ехэнхи удхань болоно.

Хүдэлмэришэдэй ба улаанармеецуудэй партийнабэшэ конференцинүүд дээрэ, уһан замай хүдэлмэришэдэй, горно хүдэлмэришэдэй, текстильщигүүдэй профессиональна союзуудай съезднүүд дээрэ, ажалша казагуудай съезд дээрэ Ленинэй хэлэһэн үгэнүүд том дотор нилээд ехэ һуури эзэлнэ. Үргэн ниитэ ажалшадта хандажа хэлэһэн эдэ үгэнүүд соогоо Ленин хадаа фронт тыл хоёрой нэгэдэлые бэхижүүлхэ, Улаан Армиие дэмжэхэ, арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба советскэ гүрэниие хүтэлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаха ябадалда уряална. Ленин хадаа шэн зоригтой, тэсэбэритэй шанга байха үзэл бодолоор, баатаршалгын ба бата бэхи жаяг заршамай үзэл бодолоор олониитые хүмүүжүүлнэ, өөрынгөө хүсэндэ, өөрынгөө илалтада этигэхэ этигэл найдабари олониитэдэ түрүүлнэ.

Том соо ороһон хэдэн олон статьянууд дотороо Ленин болбол социалистическэ общество байгуулха зэбсэг бологшо пролетариадай диктатура тухай һургаалые хүгжөөнэ. Ленин хадаа советскэ демократиие худал хуурмаг буржуазна демократида эсэргүүсэн табижа харуулна; социализмда урбагшадые ба империализмын зарсануудые — «сэбэр демократи» хэбэртэйгээр империалистическэ буржуазин диктатурые хамгаалжа байһан баруун-европейскэ социалистнуудые, меньшевигүүдые ба эсернүүдые элишэлэн сохино. Эдэ зохёолнууд гэбэл: «Пролетариадай диктатура тухай», «Пролетариадай диктатурын үедэхи экономико ба политика», «Учредительнэ суглаанда һунгалтанууд ба пролетариадай диктатура», «Публицистын заметкэнүүд» ба бусад.

«Деникиниие илаһан илалтатай дашарамдуулан Украинын хүдэлмэришэд ба таряашадта эльгээһэн бэшэг», «Туркестанай коммунистнууд нүхэдтэ», 1919 оной ноябриин 22-то «Зүүн зүгэй оронуудай Бүхэроссийска II съезд дээрэ хэһэн элидхэл», «Украинадахи советскэ засаг тухай РКП(б)-гэй ЦК-гэй резолюциин проект» гэһэн зохёолнууд соогоо Ленин хадаа советскэ засагай национальна политикын уг удхые ойлгуулан хэлэжэ, ород арадые тойрон урдань дарлагданхай байһан арадуудай нигтаар жагсаал һаа, хари гүрэнэй сэрэгэй интервенциие ба дотоодын контрреволюциие илажа болохо байна гэжэ онсолон тэмдэглэнэ.

1919 оной декабриин 4-дэ «Газар элдэгшэдэй ба хүдөө ажахын артельнүүдэй 1 съезд дээрэ хэлэһэн үгэ» соо, «1919 оной декабриин 20-до РКП(б)-гэй Московско ниитэ-городской конференци дээрэ субботнигууд тухай хэлэһэн элидхэл» соо, «Хэдэн зуун жэлнүүдтэ байһан гуримые бута сохилгоһоо шэнэ юумэ зохёолго тээшэ» гэһэн статья соо орониие социалистическээр шэнэдхэн байгуулха, промышленность ба хүдөө ажахыда ажалай шэнэ, социалистическэ формонуудые байгуулха тухай асуудалнууд тайлбарилан хэлэгдэнэ. 1920 оной февралиин 2-то «VII-дохи зарлалай ВЦИК-эй нэгэдэхи съезд дээрэ ВЦИК-эй ба Совнаркомой хүдэлмэри тухай элидхэл» соогоо (энэнь түрүүшынхеэ гүйсэдөөр хэблэгдээ) Ленин болбол Россие электрификацилгын түсэбые зохёохо шухала байһаниие үндэһэлэн харуулна.

Ажахы эрхилэлгые эмхидхэхэ гүрэнэй аппарадые хүдэлмэришэдэй болгохо, ажахын байгуулалтада профессиональна союзуудай хабаадаха тухай асуудалнууд ба бюрократ хойрог ябадалтай тэмсэхэ ябадал тухай асуудалнууд Ленинэй том соохи зохёолнууд дотор ехэ һуури эзэлнэ. «Партийна съездэ бэлэдхэл тухай РКП(б)-гэй организацинуудта эльгээһэн бэшэг» соогоо, РКП(б)-гэй IX съезд дээрэ, профессиональна союзуудай Бүхэроссийска III съезд дээрэ хэлэһэн элидхэлнүүд, үгэнүүд соогоо Ленин болбол единоначалиин шухала байһаниие, ажалай жаяг заршам бэхижүүлхэ ба промышленна предприятинуудые эрхилэлгэдэ нюурай харюусалгые шангадхаха ябадалай шухала байһаниие аршалан хамгаална. Промышленностиие хүтэлбэрилгэдэ харюусалгагүй байха ябадалые дэлгэрүүлхые һэдэһэн «демократическа централизм» гэдэг антипартийна бүлэгэй тала баригшадта Ленин эрид шанга харюу үгэнэ.

Ленин болбол «Советскэ республика доторхи эхэнэр хүдэлмэришэдэй хүдэлөөнэй зорилгонууд тухай» хэлэһэн үгэ соогоо, мүн «Советскэ засаг ба эхэнэрнүүдэй байдал», «Эхэнэрнүүд — хүдэлмэришэдтэ», «Эхэнэр хүдэлмэришэдэй уласхоорондын үдэртэ» гэһэн статьянууд соогоо капитализмын үедэ эхэнэрнүүдэй хүшэр ба эрхэгүй байһан байдалые харуулна, эхэнэрнүүдтэ советскэ засагай ямар ехэ юумэ үгэһэн тухай ойлгуулан хэлэнэ, оронойнгоо ажахын ба ниитэ политическэ ажабайдалда эхэнэрнүүдэй эдэбхитэйгээр хабаадахыень уряална.

Уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй вождь Ленин хадаа «ренегадуудые буржуази хайшан гэжэ ашагланаб», «Итальянска, французска ба немецкэ коммунистнуудта эльгээһэн амаршалга» гэһэн статьянууд соогоо, «Бэеэ даанхай с.-д. германска партиин бэшэгтэ РКП-һээ үгтэһэн харюугай (проект гү, али тезисүүд) документ соогоо пролетариадай диктатурын ба пролетарска интернационализмын принципүүдтэ үнэн сэхэ байха үзэл бодолоор коммунистическэ партинуудые хүмүүжүүлнэ, революционно пролетариадай эрхим түлөөлэгшэдые коммунистическэ Интернационалые тойруулан нигтаар жагсаана.

В. И. Ленинэй зохёолнууд дотор түрүүшынхеэ оруулагдаһан 14 документнүүд гушадахи том дотор хэблэгдэбэ.

И. В. Сталинда эльгээһэн дүрбэн телеграманууд ба Г. К. Орджоникидзедэ эльгээһэн телеграмма шэнэ документнүүдэй тоодо оролсоно. Ленин, Сталинай хоорондохи халуун хани барисаан, Советскэ гүрэниие ба оронойнгоо обороные хүтэлбэрилхэдөө тэдэнтэй сугтаа хэһэн ажал-ябуулгань эдэ документнүүд соо харуулагдана.

Бүлэг документнүүд—*„The Chicago Daily News“*, *„New York Evening Journal“*, *„Daily Express„* гэжэ газетэнүүдэй корреспондентнүүдэй асуудалнуудта харюунууд — Советскэ засагай гадаадын политикын асуудалнуудта гол түлэб хандуулагданхай.

Хоёр дахин үгэ хэлэлгэ—1919 оной декабриин 19-дэ «1905 ондо, Пресненскэ райондо болоһон декабрьска восстаниин ойдо зорюулагдаһан митинг дээрэ хэлэһэн үгэ» ба 1920 оной февралиин 25-да «Арадай гэгээрэлэй губернскэ таһагуудай һургуулиһаа гадуурхи подотделнүүдые даагшадай Бүхэроссийска III зүблөөн дээрэ хэлэһэн үгэ», «Петроградска губерниин эхэнэрнүүдэй съездын бюродо» эльгээһэн амаршалгын бэшэг ба «Коопераци тухай тогтоолнуудай проектнүүд ба директивэнүүд» зохёолнууд соо түрүүшынхеэ хэблэгдэбэ.

Ниитэ «Германиин Коммунистическэ партида» ороһон ба мүнөө шэнэ парти болоһон нүхэд-коммунистнуудта» эльгээһэн бэшэг соогоо, мүн «Компромисснууд тухай» бэшэһэн дүүргэгдээгүй статья соогоо Ленин хадаа ахадүү коммунистическэ партинуудай тактика тухай заабаринуудые үгэнэ.

НЮТАГАЙ СОВЕДҮҮДТЭ ҺУНГАХА ҺУНГАЛТАНУУДТА БЭЛЭДХЭЛ

★

ЕХЭ ОРОНОЙ СТОЛИЦАДА

МОСКВА. Нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэл Москвагай районуудта үдэр тудам улам бүри үргэдэнэ. Һунгалтанууд тухай Дүримые заводой цехүүд ба участогууд дээрэ, улаан булангууд болон хамтын байранууд соо уншалга үргэлжэлһөөр. Һүүлэй жэлнүүдтэ ороной ажахын ба культурын хүгжэлтэдэ туйлагдаһан амжалтануудые харуулһан материалнуудай ба фотодокументнүүдэй выставкэнүүд эмхидхэгдэнэ. Һунгагшад экскурсаар ябажа, музейнүүд ба шэнэ барилгануудые үзэнэ.

Һунгагшадай списогүүдые зохёохо ба тодоруулха ябадалда зорюулагдаһан суглаан Ленинскэ райондо болоо. Киевскэ райондо агитколлективүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй семинарай түрүүшын занятинууд болобо.

«Серп и Молот» гэжэ металлургическа завод дээрэ 500 гаран агитаторнууд хүдэлмэрилнэ. Эдэнэр — эрхим мастернууд, инженернүүд, техникүүд, булад хайлуулагшад юм. Тэдэнэр һунгуулиин хуулиие ойлгуулан танюулна, уласхоорондын байдал тухай, Октябриин урда тээхи мүрысөөнэй түрүүшын дүнгүүд тухай хөөрэлдөөнүүдые хэнэ.

АГИТАТОРНУУД ХҮДЭЛМЭРЕЭ ЭХИЛЭЭ

ЧЕРЕМХОВО (Иркутска область) Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта эндэ эдэбхитэйгээр бэлэдхэнэ. Партийна организацинууд хүн зоной дунда хүдэлмэри ябуулха 1700 агитаторнуудые томилоо. Тэдэнэр ажалшадые һунгуулиин хуулитай танилсуулна. Хүдэлмэришэнэй поселогуудта агитпунктнууд түхеэрэгдэжэ байна.

ДЕПУТАДТАЙ УУЛЗАЛГА

ШАХТЫ. Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэл городой предприятинууд дээрэ ба эмхи зургаануудта үргэнөөр дэлгэрбэ.

«Октябрьская Революция» шахтын агитпунктда городской Соведэй депутат хүндэтэ шахтер нүхэр Калинин һунгагшадай үмэнэ тоосоо хэбэ.

ҺУНГАГШАДТАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ХЭГДЭНЭ

КУРСК. Городой 4 мянган агитаторнууд ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримтэй һунгагшадые танилсуулна, уласхоорондын байдал тухай, коммунизмын агууехэ барилганууд тухай хөөрэлдөөнүүдые хэнэ. 50 гаран агитпунктнуудые нээхэ бэлэдхэл хэгдэжэ байна.

★ ★

Агитколлективүүд олошорно

Нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудые үнгэргэхэ тухай Указай гараһанһаа хойшо Улан-Удын Городской район дотор арад зоной дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа эхилээ. Тэндэ урдань хүдэлмэрилжэ байһан 108 агитколлективүүд дээрэ 13 шэнэ агитколлектив нэмээгдэжэ эмхидхэгдэбэ. Мүнөө агитколлектив бүхэн һунгуулиин кампаниин үедэ һунгагшадай дунда үнгэргэхэ хүдэлмэриингөө түсэбүүдые табиба. Һунгагшадта зорюулан, агитпунктнуудта уласхоорондын байдал тухай, научна ба бусад темэнүүдээр олон лекцинүүд уншагдаха, һунгагшадые коллективнээр кино, театрнуудта оруулга эмхидхэгдэхэ байна.

Һунгуулиин кампаниин үедэ хүдэлмэрилхэ 106 элидхэлшэд олдобо. Тэдэнэр хадаа «Коммунизмын агууехэ байгуулалтанууд», «Советскэ демократиин ба буржуазна демократиин илгаа тухай», «Сталинска Конституци — дэлхэй дээрэ эгээн демократическа конституци мүн», «Социализм байгуулгадаа арадай демократиин оронуудай туйлаһан амжалтанууд» гэһэн ба бусад хэдэн олон темэнүүдээр лекцинүүдые уншаха байна.

Һунгагшадай дунда культурна хүдэлмэри ябуулгада уранһайханай самодеятельностиин 20 коллективүүд хабаадуулагдаха юм.

Мүнөө город доторхи агитаторнууд һунгуулиин участогуудта гаража, һунгалтанууд тухай Дүримтэй ажалшадые танилсуулжа байна. МВД-эйн, ГЭС-эй, пионернүүдэй Байшангай, хэлхээ холбооной конторын ба бусад агитколлективүүд участогуудтаа эмхитэйгээр гараа.

Хөөрэлдөөнүүд ба лекцинүүд

Бурят-Монголой АССР-эй ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримтэй Зэдын аймагай Дэрэстэйн сомоной ажалшад танилсажа байна.

Тус сомоной «Коммунизм» колхозой партийна эхин организаци (секретаринь нүхэр Цыренов) һунгалтануудта бэлэдхэлэй хүдэлмэриие эхилбэ. Коммунистнууд-агитаторнууд нүхэд Лубсан-Нима Митапов, Дугаржап Заятуев, Дашижап Мункуев ба бусад полеводческо бригадануудта ба малай фермэнүүдтэ Сталинска Конституци ба һунгуулиин хуули тухай хөөрэлдөөнүүдые үдэр бүри хэдэг байха юм.

Ажалшадай дунда хэгдэжэ байгаа агитационно-олониитын хүдэлмэридэ Дэрэстэйн долоонжэлэй һургуулиин багшанар эдэбхитэйгээр оролсобо. Тэдэнэр хэдэн лекцинүүдые, элидхэлнүүдые ба хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэбэ.

Тус һургуулиин түүхын багша И. В. Федоров «Сталинска Конституци болбол дэлхэй дээрэ эгээн демократическа конституци мүн» гэһэн темээр лекци колхознигуудай дунда һаяар уншахаар бэлэдхэжэ байна.

Б. Бадмаев.

Оронгын долоонжэлэй һургуулиин багшанарай коллектив нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудай бэлэдхэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Багшанар-агитаторнууд бүгэдэарадай Сталинска хуулиие—Советскэ Союзай Конституциие ба һунгалтанууд тухай Дүримые һунгагшадта тайлбарилан ойлгуулна.
Зураг дээрэ: һургуулиин партийна эхин организациин секретарь нүхэр Р. Тапхаров агитатор-багшанартай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримые шудалан үзэжэ байна. В. Егорминой фото.

ЭДЭНЭР БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ „ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР“ ШАГНАГДАБА

Улан-Удын шэлэй механизированнэ заводой коллектив заводойнгоо ашаглалгада ороһонһоо хойшо арбан табадахи жэлэй ойе ажалай амжалтануудаар угтаба. Зураг дээрэ: заводой хуушанай хүдэлмэришэд — алдар солото стахановецууд нүхэд Яптуев (зүүн гарһаа), Холодков, Бадмаева, Жуков гэгшэд. В. Егорминой фото.

★

Бүри эршэмтэйгээр хүдэлмэрилхэб

Би анханһаа хойшо хүсэтэ механизмуудые һонирходог, промышленна үйлэдбэри дээрэ хүдэлмэрилхые хүсэдэг һэм. Тэрэ хүсэлөө бэелүүлэн, 1930 ондо шэлэй заводой барилгада Түнхэнэй аймагһаа ерээ һэм.

Заводойнгоо хүдэлмэрилжэ эхилһээр 15-дахи жэлэй ойе мүнөөдэр тэмдэглэжэ байнабди. Хорёод жэлэй саада тээ заводой һаяхан баригдажа байһаниие һанахада, советскэ промышленностиин ямар түргэнөөр хүгжэжэ байһаниинь элеэр харагдана. Заводой һуурида бүтүү ой тайга байгаа һэн. Тэрэниие сэбэрлэлсэжэ, заводой һууриин түрүүшын хирпиисэ табилсажа эхилээ бэлэйб.

1935 ондо барилгын хүдэлмэри дүүргэгдэжэ, завод ашаглалгада оруулагдаһан юм. Тэрэ сагһаа эхилжэ шэл отологшоор хүдэлмэрилнэб.

1941 ондо немецко-фашистнарһаа Эхэ ороноо хамгаалалсахын тула Советскэ Армиин зэргэдэ жагсаа һэм. 1947 ондо Советскэ Армиһаа табигдажа ерээд, хуушанайнгаа мэргэжэлээр хүдэлмэрилжэ эхилээб.

Дайнай хойто тээхи сталинска табанжэлэй түсэбые 4 жэл соо дүүргэхын түлөө бүгэдэарадай хүдэлөөндэ манай коллектив эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Би энэ үе соо долоон жэлэй түсэб дүүргэээд, мүнөө наймадахи жэлэйхиеэ бэелүүлжэ ябанаб. Энэ амжалтаараа һанаагаа амарнагүйб. Заводойнгоо 15-дахи жэлэй ойе тэмдэглэжэ байхадаа, саашадаа үшөө эршэмтэйгээр хүдэлмэрилхэ зорилго урдаа табинаб.

Д. Яптуев, шэл отологшо.

★

Эхэ оронойнгоо аша туһада хүдэлмэрилнэб

1899 ондо Ториин аймагай Доодо-Бургалтайн сомоной Үхэр Шулуун гэжэ нютагта түрэһэн хүм. Урдань хаанта засагай үедэ ажалшад тон дорой муу, барга байдалтай байгша бэлэй.

Агууехэ вождьнор Ленин ба Сталинай сэсэмэргэн хүтэлбэреэр хэгдэһэн Октябрьска социалистическэ революци манай ороной хүдэлмэришэд тараашадта жаргалта һайхан байдал олгоо. Советскэ хүн бүхэн ажаллаха, һураха, амарха дүүрэн эрхэ сүлөөтэй болонхой.

1930 ондо республикымнай столицада механизированнэ шэлэй завод баригдажа эхилээд, хүдөө нютагуудһаа хүдэлмэришэдые тус барилгада таталга болоо һэн. Би энэ таталгада 1934 ондо оролсожо, тон баяртайгаар заводой барилгада ерээ һэм. Заводой барилгые дүүргэлсэһэнһээ хойшо мүнөөдэр хүрэтэр арадайнгаа ажахыда шэл элбэг ехээр үйлэдбэрилэлсэжэ байнаб.

Манай коллективэй дунда заводые анха барилсагшад хэдэн арбаадаараа тоологдоно. Эдэ нүхэд барандаа шахуу алдар солото стахановецууд болонхой.

Һүүлшын арбаад жэл соо отологдоһон шэлнүүдые ябталан дээрэ хүдэлмэрилнэб. Энэ үе соо минии нормоёо дүүргээгүй үдэр тон үсөөн. Эхэ оронойнгоо ашa туһада хайшан гээл һаа нормоёо үлүүлэн дүүргэхэмни ааб гэжэ эрмэлзэн хүдэлмэрилдэгби. Табан жэлэй даалгабарита түсэбөө уридшалан дүүргэнхэйб.

Мүнөө Агууехэ Октябриин 33-дахи жэлэй ойдо ба нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта зорюулагдаһан социалистическа мүрысөөндэ оролсонхойб. Тэдэ алдарта үдэрнүүдые ажалай амжалтаар угтахын тула үдэр бүриингөө нормые 100 холо гаража процент дүүргэнэб.

Х. Бадмаева, заводой стахановка.

Заводойнгоо улам хүгжэхын түлөө

Манай коллектив заводойнгоо хүдэлмэрилжэ эхилһээр 15-дахи жэлэй ойе тэмдэглэжэ байхадаа, саашадаа үшөө амжалта ехэтэйгээр хүдэлмэрилхые хүсэнэ.

Социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсан, ажалай шэнэ шэнэ амжалтанууды туйлаха гээшэ тон хүндэтэй хэрэг мүн. Мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябахын тула бидэ бүхы хүсөөрөө тэмсэдэгби. Юуб гэхэдэ, бидэнэр өөһэдтөө, Эхэ оронойнгоо ашa туһада хүдэлмэрилнэбди.

Үнгэрһэн энэ 15 жэл соо манай заводой хүдэлмэришэдэй гараар үйлэдбэрилэгдэһэн шэлэй хэмжээ туйлай ехэ. Тус завод дээрэ 1932 онһоо эхилжэ модошо дарханаар ажалланаб. Бидэнэр модошо дархашуул заводойнгоо цехүүдэй заһабарида, шэнэ клуб, больница, хүдэлмэришэдтэ индивидуальна гэрнүүдые барилгада бэрэ эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлмэрилөөбди.

Заводойнгоо улам саашадаа хүгжэхын түлөө, оронойнгоо барилгануудта шэл үшөө ехээр үйлэдбэрилхын түлөө үдэр бүриингөө нормые 150 процентһээ доошо бэшээр дүүргэнэб.

П. Холодков, стахановец.

ҮНЭТЭ ДУРАДХАЛ ОРУУЛБА

Ленинэй орденто ПВЗ-гэй Теплоэлектроцентралиинн инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд Октябрьска революциин 33-дахи ойе ажалай шэнэ амжалтаар угтахые эрмэлзэн хүдэлмэрилнэ.

Теплоэлектроцентралиин хүдэлмэридэ ашa туһа ехэтэй уралан нарижуулгын ба ухаалан зохёолгын дурадхалнууд олоороо оруулагдажа байна. Энэ хүдэлмэриие ТЭЦ-эй начальник нүхэр Стругацкий өөрөө хүтэлбэрилнэ.

Эндэ эмхидхэгдэһэн уралан нарижуулагшадай бригадынхид ехэхэн үүсхэл оролдолго гарган хүдэлмэрилнэ. Уралан нарижуулагшад Полеков ба Бутин гэгшэд уһанай котёлой конструкциие шэнэдхэн хубилгажа, уһанай халууниие 180-һаа 225 градус хүрэтэр дээшэлүүлхэ арга олобо. Энэ дурадхалайнь ашaар сүүдхэ соо 7 тонно түлишэ алмагдажа, жэл соо 120.000 түхэригэй арбилагдаха хэгдэхэ байна.

— Бидэнэр туйлаһан энэ амжалтаараа һанаагаа амарнагүйбди. Үшөө ехэ ашa туһатай дурадхалнуудые зохёохын тула бүхы шадабари мэргэжэлээ гаргажа хүдэлмэрилнэбди. — гэжэ нүхэр Бутин хөөрэнэ.

И. Пассек.

ШЭЛЭЙ ЗАВОДОЙ 15 ЖЭЛ

Д. БОЛСОХОЕВ, заводой директор

Улан-Удын шэлэй механизированнэ заводой коллектив заводойнгоо ашаглалгада оруулагдаһаар 15 жэлэй ойе мүнөөдэр тэмдэглэжэ байна.

Анхандаа гээгдэнги байһан Бурят-Монголой экономическа ба культурна ургалта тухайда большевистскэ партиин ба Советскэ Правительствын саг үргэлжын угаа ехэ анхарал оролдолгын ашaар, манай завод бусад олон предприятинуудтай хамтадаа үдэрһөө үдэртэ ургаа.

Бурят-Монголой шэл үйлэдбэрилэгшэд Дальна-Востогой ба Сибириин үргэн ехэ территори дээрэ хурдан темпээр ургажа байгаа арадай ажахын хэрэглэлнүүдые шэлээр хангахын тула, 15 жэл соо горьтой хүдэлмэри хээ. Энэ үе соо манай завод арбаад миллион квадратна метр шэл үйлэдбэрилэн гаргаһан байна.

Шэл үйлэдбэрилхэ советскэ түрүү техникээр зэбсэглэгдэһэнэй ашaар эдэ амжалтанууд туйлагдаа.

Шэл үйлэдбэрилгын бүхы хүдэлмэри, тэрэ тоодо түүхэй материалнуудые бутаргалгын ба тээрмэдэлгын, тэдэниие, мүн бэлэн болгогдоһон продукци цехһээ цехтэ зөөлгын бүхы процессүүд механизировалагдэнхэй. Хэдэн арбаад автомобильнууд, мотовозууд, газофикацида хэрэгтэй олон арбаад мянган кубометр түлишые механизированнэ аргаар буулгалга ба хюрөөдэлгэ, ванна пеэшэндэ шихтэнүүдые хэдэг хүсэтэ машина ашаглалга —эдэ бүгэдэ хадаа заводой хүсэ ба бүтээсые тон ехэ болгоо.

Хэдэн жэлэй урда тээ бүтүү ой тайга байһан газарта мүнөө шэл үйлэдбэрилэгшэдэй тосхон тогтоогдоо. Дайнай хойто тээхи сталинска табанжэлэй турша соо манай тосхондо 500 һууритай культурын шэнэ ордон, больница, поликлиникэ, нарайлалгын гэр, стадион бии болоо. Шэнэ бани баригдажа байна. Үхибүүдэй ясли, сад, хүсэдбэшэ дунда һургуули, магазин, столово —эдэ бүгэдэ хадаа Кобылкин купецэй шэлэй (Батарейкэдэхи) заводой хүдэлмэришэдэй зүдэрүү байдалтай ямаршье жэшээгүй байна. Анханда тэндэ хүдэлмэрилһэн мастернууд Ф. В. Жуков, В. И. Барышников, В. Д. Оловников, П. Ф. Аксенович ба бусад энээн тухай үододоо дурдадаг байна.

Хүдэлмэришэдэй ажабайдал жэл ерэхэ бүри һайжарна. Дайнай хойто тээхи табанжэлэй турша соо 1800 квадратна метр байрын талмай ашаглалгада оруулагдажа, культурна ажаһуудалай барилгануудта һомологдоһон 2,5 миллион түхэригһөө дээшэ мүнгэн гаргашалагдаа.

Гадна, каменщик В. П. Попов, мастернууд Н. Н. Кисенков, А. И. Лоскутов, шэл хайлуулагша М. И. Никашев, шофер А. Г. Ильин, мастер-сплавщик Н. А. Зыков, модошо дархан П. М. Холодков, штукатурщик И. И. Деменин ба бусад олон хүнүүд гүрэнэй туһаламжаар баригдаһан усадьбануудтай ба огородуудтай, болбосон гэрнүүдтэй болонхой.

Манай заводой хүдэлмэришэдэй дундаһаа нилээд олон интеллигентнэр—мэргэжэлтэд ургаа. Үнинэй шэл үйлэдбэрилэгшэ Т. П. Логвиненкын хоёр хүбүүдынь—инженернүүд; заводой хүдэлмэришэн В. М. Колошиной басаганиинь — врач; каменщик Н. Е. Кушнаревой, шофер А. Г. Ильинэй хүбүүд—технологууд; шэл отологшо Спацинагай басаган—багша; монтёр Шевелевой хүбүүн—уһан-сэрэгэй албанай капитан болонхой.

* * *

Парти ба правительствын саг үргэлжын анхарал оролдолгодо харюу болгон, манай заводой хүдэлмэришэд улам эршэмтэйгээр ажаллана, продукци бүтээлгэеэ нилээд дээшэлүүлнэ. 1949 ондо сонхын шэл үйлэдбэрилгээ дайнай урда тээхи 1940 онойхиһоо 45 процентээр ехэ болгоһон байна. Манай завод шэл үйлэдбэрилхэ талаараа нёдондо жэлдэ 1950 оной түсэбэй хэмжээндэ хүрөө һэн.

Заводой түрүүшын һуури табилсаһан хуушанай хүдэлмэришэд нүхэд И. Левшуков, Н. Кушнарев, Д. Яптуев, В. Матвеев ба бусад олон нүхэд мүнөө түрүү стахановецууд болонхой. Завод дээрэ 10 гаран жэл соо хүдэлмэрилһэн инженернүүд ба техникүүд нүхэд Галочкин, Маврад, Логвиненко, Бобрынева-Балилес, Улитина гэгшэд түхеэрэлгэнүүдээ, түүхэй эд, түлишэ ба электроэнерги ашаглалгаар һайн показательнуудые туйлаа. Жэшээнь, мүнөө час соо 68 погонно метр шэл һунаадаг боложо, темпээ нилээд (1940 ондо оройдоо 50,9 метр байгаа) түргэдхөө. Мүн нэгэ единицэ продукци бүтээхын тулада хэрэгтэй түлишын гаргашань 1940 онойхиһоо 10 процентээр, электроэнерги—43 процентээр доошолуулагдаа. Нүхэд Кисенков, Алексеев ба Матвеев гэгшэд үндэр скоростиин мастернууд болоо. Шэл отологшод Д. Яптуев, М. Гармышев энэ жэлэйнгээ түсэбые үни дүүргээд, 1951 оной түсэбөөр хүдэлмэрилжэ байна. Нүхэр Яптуев байгша оной 8 һарын туршада жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур 14 мянган квадратна метр, нүхэр Гармышев —16 мянган квадратна метр шэл отолһон байха юм. Тиигэжэ нүхэд Яптуев ба Гармышев 4 жэл 8 һарын турша соо 7-һоо дээшэ жэлэй нормонуудые дүүргээ.

1950 ондо нэгэ хүдэлмэришэнэй ажалайнь бүтээсые 1940 онойхитой сасуулбал 120 процент болоно.

Манай заводой коллектив һүүлэй жэлнүүдэй турша соо советскэ шэнэ техникые ашаглалгада оруулан, үйлэдбэриин технологиие нилээд нарижуулаа. Манай эрхим уралан нарижуулагшад ба ухаалан зохёогшод нүхэд Павлов, Таловирко ба бусад хадаа шэл отололгын автоматическа шугамые, түлеэ хахалха механическа һүхэнүүдые, ашаануудые вагонуудһаа буулгалга хүнгэдхэһэн транспортернуудые зохёоһон, мүн складууд соо байһан запасуудые багсаамжалха арга бии болгоһон байха юм. Энээнэй ашaар, гүрэнэй ехэ мүнгэ зөөри алмагдаһан байна.

Гэбэшье, заводой хүдэлмэридэ дутуу дунданууд үшөөл бии байһаар. Энэ жэлдэ продукци бүтээн гаргалга нилээд дээшэлүүлэгдэһэн болобошье, шанарынь түсэбтэ эрилтэһээ доошоо байна. Нэгэдэхи сортын шэлнүүд муу шанартайгаар гаргагдаа. Энээнэй гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ, технологическа гурим эбдэгдээ, шанар һайнтай түүхэй эдээр заводоо хангаха хэмжээнүүдые абтаагүй.

Теплотехническэ агрегадуудые шадабари багатайгаар ашаглаһанай эсэстэ, ванна пеэшэн саг үргэлжэ заһабарида орожо, миин байлга олошордог байба. Шэл һунаадаг канал доторхи температурые нэгэ хэм соо байлгахын түлөө ёһотой тэмсэл хэгдэнэгүй, шэл һунаадаг машинануудые гүйсэд ашаглажа үшөөл шадана гүйбди.

Манай завод эдэ дутуу дунданууды хэрбээ усадхаад байбал, продукциингаа шанарые эрид һайжаруулхаһаа гадна, шэл үйлэдбэрилгэеэ нилээд дээшэлүүлжэ шадаха байна. Энээниие бэелүүлхэ арга боломжонууд манайда бии. Манай заводто мэргэжэл шадабаритай кадрнууд — хүдэлмэришэд, инженернүүд ба техникүүд олон, мүн түүхэй эдэй, түлишын ба бусад шухала материалнуудай бардам хүрэхэ запас бии.

Манай завод шэл үйлэдбэрилгээрөө дайнай хойто тээхи сталинска табанжэлэй түсэбые дүүргүүтэй байна. Манай коллектив энэ харюусалгатай ба хүндэтэй эрилтые дүүрэн мэдэржэ, үдэрһөө үдэртэ эршээ шангадхан ажаллана. Мүнөө манай заводой коллектив табанжэлэй түсэбһөө гадуур 600 мянгаһаа доошо бэшэ квадратна метр шэл үйлэдбэрилэн 1951 ониие угтахабди гэжэ мэдүүлжэ аргатай.

Манай заводой коллектив шэнэ техникые шудалан, өөрынгөө мэргэжэлые дээшэлүүлжэ, эрхим түхеэрэлтэнүүдые, түүхэй эдэй ба энергетическэ ресурсануудые шадамар бэрхээр хэрэглэжэ, ажалайнгаа темпые минута бүхэндэ хурдадхахын, үйлэдбэрилэн гаргадаг продукциингаа маркые олошоруулхын ба һайжаруулхын түлөө шэн зэригтойгоор тэмсэжэ байна.

Украинын ба Крымэй асари ехэ барилганууд

Зураг дээрэ: Каховско гидроэлектростанциин баригдаха газарта шэнжэлэлгын хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Зүүн гарһаа инженернүүд-днепропетровецүүд Г. К. Левицкий, Ю. К. Наседкин, М. Г. Гартман, Л. Я. Белоголов Днепрын зүүн эрье дээрэ: Баруун гарһаа—шэнжэлэлгэ хэхэ скважинануудые малталга.

ТАСС-эй фотохронико.

Сталинска агууехэ эпохын түүхэдэ бэшэг хадаа онсо гайхамшаг мүнөө нэгэ событиеэр — Украинада ба Крымдэ асари ехэ барилганuудые эхилэлгээр тэмдэглэгдэбэ. Нүхэр Сталинай үүсхэлээр, Советскэ правительство болбол 250 мянган киловатт хүсэтэй Каховско гидроэлектростанциие Днепр мүрэн дээрэ бариха, мүн Урда-Украинска ба Хойто-Крымскэ каналнуудые бариха тухай түүхэтэ шиидхэбэри гаргаа, эдэмнай үрэжэл түгэс талын 3 миллион 200 мянган гектар газарые уһалха ба уһаар элбэг болгохо байна.

Советскэ хүнүүдэй сэдьхэлынь Большевистскэ партида, Советскэ правительствода, түрэл нүхэр Сталинда агууехэ баярай ба заха хизааргүй баясхалангай мэдэрэлээр халима дүүрэн байна. Волга ба Днепр дээрэ гидроэлектростанцинуудые, Главна Туркменскэ каналые, Урда-Украинска ба Хойто-Крымскэ каналнуудые бариха тухай правительствын тогтоолнууд ...отор коммунизмын илалта түгэс ...обшалта хараалагдаа гэжэ советскэ арад зүбөөр харана.

Эдэ айхабтар ехэ барилганууд советскэ ороной арадай ажахыда хэдэн арбаад миллиард киловатт-час электрическэ энерги үгэхэ байна. Эдэ гайхамшаг каналнуудай туһаламжаар 25 миллион ...тэй гектар шэнэ газар уһаар элбэг болгогдохо ба уһалагдаха юм. Хлопогой, малажалай ба таряанажалай хүсэтэ шэнэ базанууд бии болгогдохо.

* * *

Украинадахи ба Крымдэхи барилганууд ямар байхаб?

Барилгынгаа хэмжээнүүдэй ба ...нүүдэй талаар, арадай ажахын удхашанараараа Урда-Украинска ба Хойто-Крымскэ каналнууд Европодохи, Африкадахи ба Америкэдэхи иимэрхүү бүхы барилгануудһаа үлүү ехэ байна.

Гудзониие Эри нууртай холбодог американска каналай утын хэмжээн 560 километр, Рейн — Одертохи Дунда-Германска канал — 566 километр, Египедтэхи Иосифой канал — 420 километр байдаг. Нэгэдхэгшэ ба ...ай каналнуудай системэтэй хамта Урда-Украинска ба Хойто-Крымскэ каналнууд германска ба американска каналнуудһаа хоёр дахин шахуу, египетскэ каналһаа ...р дахинһаа үлүүгээр ута байха.

Украинадахи ба Крымдэхи шэнэ барилганууд Ленинэй нэрэмжэтэ Днепровско гидроэлектростанциин хүдэлмэридэ хохидол ушаруулангүй, Днепртэ газаа тээһээнь ороһон уһаар хангагдаха шэнэ уһан магистраль болохо юм. Газаа тээһээ ороһон уһаниинь мүнөө хүрэтэр туйлай ехэ хэмжээгээр, ямаршье ашаггүйгөөр Хара далай руу ородог байгаа. Харин мүнөө тэрэ уһан электростанцинуудай турбинануудые хүдэлгэхэ ба Урда-Украинын, Хойто-Крымэй ...н талануудые үрэжэл ехэтэй ...р болгохонь.

Урда-Украинска ба Хойто-Крымскэ каналнууд тон орёо нарин гидротехническэ барилга болоно. Каховка городой оршондо Днепр дээрэ ба Молочная мүрэн дээрэ 14 ба 6 миллиард кубометр хэмжээтэй айхабтар ехэ водохранилищинуудые байгуулха хоёр плотинануудые бодхооохо ёһотой. Эндэ электростанцинууд баригдаха юм. Гансахан Каховско гидроузел жэлдээ, дунда жэшээгээр, 1 миллиард 200 миллион шахуу киловатт-час электрическэ энерги гаргажа үгэхэ. Главна* плотинануудһаа гадна, миллиард кубометр хүрэтэр ниитэ хэмжээтэй ехэ бэшэ хэдэн водохранилищинууд тус каналнууд дээрэ баригдахаар хараалагдана.

Эдэ барилгануудай айхабтар ехэ хэмжээтэй байһан тухайда ...э баримта гэршэлнэ гэбэл, барилгашад 250—300 миллион кубометр шорой малтажа гаргаха байна. Энэнь Суэцкэ каналдахи тиимэ хүдэлмэриин хэмжээе дүрбэ дахин үлүүлнэ. Шэнэ канал секундэ бүри 600 — 650 кубометр уһа табиха, энэнь зунай һаранууд Днепрын табиһан уһанай хэмжээтэй адли болоно.

Украинын урда зүгтэхи ба Хойто Крымдэхи шэнэ барилгын экономическа удхашанарынь угаа ехэ. Үрэжэл түгэс миллион хахад гектар полинуудые днепровско уһаар уһалха гэжэ правительствын тогтоол соо хараалагданхай. Эдэ полинууд һүүлэй 60 жэлэй турша соо 3—4 жэл болоод лэ ган гасуурта дайрагдадаг байһан юм. Каналай баригдахада эндэ ган гасуурта эсэс табигдахань лабтай. Колхозууд ба совхозууд элбэг дэлбэг, тогтууритай ургаса абажа эхилхэ. Шэнээр уһалагдадаг болохо газарнуудай ехэнхи хубинь хлопок, шэнинсэ, виноград ба бусад элдэб түрэлэй үнэтэ техническэ культурануудые тариха ябадалда хэрэглэгдэхэ юм.

Хлопок тарилгые хүгжөөлгэ Украинска ССР-эй ба бүхы ороной экономикодо онсо ехэ удхашанартай. Хлопок Украинада һаядаа таригдадаг болоһон культура юм. Энээниие уһалагдадаг газар дээрэ һаянай тарижа эхилһэн байна. Урда-Украинын уларилынь тон дулаан ба ута зун болодог гэбэшье, хлопогой ургасань бага байгаа. Днепрын уһые ашаглахада хлопогой плантациие хэдэ дахин ехэ болгохо ба тэрэнэй ургасые 6—7 дахин дээшэлүүлхэ арга олгохо. Тиин, Украинын урда зүгтэ ба Хойто-Крымдэ һаяшагаар хлопок тарилгын шэнэ база бии болгогдожо, хүнгэн промышленностьда хэдэн зуун мянган тонно нэмэлтэ хлопок үгэхэ байна.

Урда-Украинын болон Хойто-Крымэй таряашадай ба виноградшадай үмэнэ гайхамшаг ехэ перспективэ нээгдэнэ. Мүнөө хүрэтэр Украинын урда районуудта ба Хойто-Крымэй районуудта шэниисын ургаса гектарһаа 10—11 центнер абтадаг байгаа. Гэхэ зуура, тала газарай үрэжэлынь энээнһээ хоёр гурба дахин ехэ ургаса үгэжэ шадаха байна гэжэ дүй дүршэл дээрэһээ тодоруулагдаа. Каналай ашаар иимэ ургаса туйлагдахашье байха. Канал хадаа виноград ба бусад хэдэн үнэтэ техническэ культурануудые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ арга олгоно.

Урда-Украинска ба Хойто-Крымскэ 1 миллион 700 мянган гектар газар уһаар элбэг болгогдоод, мяха-һүнэй малажал хүгжөөхэ, нарин нооһотой хонидые үсхэхэ ба шубуун ажал эрхилхэ бэлшээринүүд хангагдаха байна. Һүүлэй үе хүрэтэр Украинын хойто ба урда районуудай малажалай хүгжэлтэдэнь нилээд ехэ алгасал гарадаг байгаа. Гэхэ зуура, Хойто Украина бардам хүрэхэ тэжээлнүүдтэй, малажалынь түргэн темпээр хүгжэдэг байхадань, Украинын урда районуудта тэжээл хододоо дутадаг байгаа. Бэлшээринүүдынь олонхи ушарта гандан шаташадаг, тиигээд малай тоо толгойн хүгжэлтэ һаатадаг байба. Шэнэ канал баригдахадаа хойто ба урда районуудай хоорондохи илгаае усадхахань лабтай.

Уһа элбэгжүүлхэдэ Украинын ба Крымэй городууд болон тосхонуудые уһаар хангаха юм. Жэшээлхэдэ, Керчь гэжэ томо город эдихэ уһанай талаар ехэ бэрхэшээл үзэдэг байгаа. Урда-Украинска ба Хойто-Крымскэ каналнууд городуудые ба колхозуудые уһаар хангаха проблемэ эрид шууд шиидхэхэ зорилготой. Каховка городой оршондо ба Молочная мүрэн дээрэ баригдаха 260 мянган киловатт хүсэтэй электрическэ хоёр станци шэнэ барилгын комплексдо ороно. Энэнь ямар ушартайб гэбэл, Украина ба Крым хүдөө ажахын механизациин хэмжээе бүри дээшэнь үргэхэ шэнэ энергетическэ базатай болохо байна. Электрическэ тракторнуудаар газар хахалха ябадал үргэнөөр эмхидхэхын тулада эдэ станцинуудай электрическэ энергиие ашаглаха гэжэ правительствын тогтоол соо хараалагданхай. Электроэнерги таряа сохилгодо, малажалда, тэжээл бүйлүүлгэдэ хэрэглэгдэхэ болоно.

Уһалалгын ба уһа элбэгжүүлгын шэнэ барилганууд хадаа Днепровско элһэнүүдые хүдэлсэгүй болгохо, арадай ажахыда урдань ушаруулагдадаг байһан ехэ гарза хохидолые зайсуулха, каналнуудай трассые зубшуулан нэлэнхы ехэ модо һуулгаха арга олгохо. Эдэнь уһалалгын ба уһа элбэгжүүлгын системэнүүдтэй хамтадаа уларилые һайжаруулха юм.

Урда-Украинска ба Хойто-Крымскэ каналнуудые бариха гэжэ анха түрүүн, 40 шахуу жэлэй урда тээ, ородой инженер Моргуненков бодомжолоо һэн. Гэбэшье, тэрэ идеяе хаанта правительство бэелүүлжэ шадахагүй байгаа. Тиигээд тэрэ зоримгой техническэ дурадхалынь министерскэ канцеляринууд соо дарагдаһан байна. Энэ асари ехэ зорилгые имагтал советскэ гүрэн, советскэ арад шиидхэжэ шадаха байба.

Мүнөө сталинска шэнэ барилгын хэгдэхэ газарта шэнжэн-бэлдэлгын хүдэлмэри эрхилэгдэн, электрическэ станцинууд, каналнууд, плотинанууд, бүлэхэ установконууд ба бусад түхеэрэлгэнүүдые проектэлэн түлэблэлгэдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Уһанай шэнэ магистралиин байгуулагдаха бүхы трасса дээрэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри һаяар эхилхэнь.

Эдэ каналнуудые баригшадта советскэ эрдэмтэд ехэ туһаламжа үзүүлхэ байна. Хүрьһэ шэнжэлхэ институдай мэргэжэлтэд барилгын трассадахи хүрьһэнэй ба гидрометеорологическа условинуудые тодорхойлһон шухала картануудые бэлэдхээ. Наукануудай Украинска Академиин Президиум барилгын хэгдэхэ районуудта комплексно экспедици эльгээхэ гэжэ шиидээд, Каховско ГЭС-эй ба Урда-Украинска каналай барилгада туһалха саг үргэлжын комисси байгуулаа.

Урда-Украинска ба Хойто-Крымскэ каналнуудай барилгые бүгэдэарадай барилга гэжэ советскэ арад тон зүб тоолоно. Украинын ба бүхы советскэ ороной предприятинууд дээрэ ба колхозуудта олоной суглаанууд, митингнүүд болоно, тэндэ хабаадаһан хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд, колхознигууд эдэ барилгануудай болзор соогоо ашаглалгада оруулагдахын тула али бүхы туһаламжа үзүүлхээр бэлэн байһанаа мэдүүлнэ.

* * *

Дэлхэйн хоёрдохи дайнда хабаадаһан Англи, Франци ба бусад хэдэ хэдэн капиталистическэ оронууд мүнөө хүрэтэршье ажахыгаа һэргээжэ шадаадүй байһаар. Америкын Холбоото Штадуудай зонхилогшод зэбсэг түхеэрэлгэдэ, Корейдэхи хорото муухай ябуулгада һүрэг ехэ мүнгэ зөөри гаргашалжа, ажалшадые улам муу байдалда орохыень баадхажа байна.

Советскэ орон промышленна ба хүдөө ажахын үйлэдбэриин хэмжээе урдань үзэгдөө-дуулдаагүй богонихон болзор соо һэргээн бодхоохоһоо гадна, тэрээниие нилээд ехэ хэмжээтэйгээр үни үлүүлэнхэй. Энэ хадаа социалистическэ байгуулалтын капиталистическэһээ хэмжээлэшэгүй ехээр бүлюу һайн байһые үшөө дахин тодоруулаа; энэ хадаа коммунистическэ общество байгуулжа байгаа ороной асари ехэ хүсэ шадалай эли тодо гэршэ мүн.

Дэлхэйн шэнэ дайнда бэлэдхэлгээр тухашарһан капиталистическэ оронуудай зонхилхы бүлэгүүд байгаалиие хубилгаха хэрэгтэ мүнгэ зөөри табинагүй. Харин манайда, хүн тухай үзэгдөө-дуулдаагүй ехэ анхарал оролдолго табидаг советскэ орон дотор, ахадүүгэй холбоогоор батажаһан СССР-эй бүхы арадуудай аша түһада зорюулан байгаалиие шэнэдхэн хубилгаха асари ехэ зорилгонууд шиидхэгдэжэ байна. Коммунизм байгуулха сталинска сэсэн мэргэн түсэбүүдые бэелүүлэн, советскэ арад болбол эб найрамдалай ба демократиин үнэн түшэг тулгуури болохшо социалистическэ гүрэнэйнгөө хүсэ шадалые улам арбидхана.

А. БОЧКИН,
«Укрводстройн» начальник.

Москвада болохо бурят-монгол литературын Вечертэ

НҮХЭР СТАЛИНДА АМАРШАЛГАНУУД

Ямаршье сагта
дэлхэйн хэлхеэ-холбоон
Огтошье, магад,
иимэ ехээр ажаллаагүй:
Холые сүмэлэн,
аппарадуудаар хөөрэлдөөн.
Ханхинана
түмэр утаһанууд забһаргүй.
Тэгүүлнэ урагшаа
самолёдууд, поезднууд:
Тэдээн соогуур
бэшэгүүд, бэшэгүүд, бэшэгүүд...
Мүн барандаа
эдэ бэшэгүүд, телеграмманууд
«Москва, Кремль»
—гэһэн нангин адрестай.
Хамаг дэлхэйдэ
танил эдэ үгэнүүд
Хэмжэшэгүй,
гайхамшагта ехэ удхатай:
Эндэ — олон
арадуудай эрхим һанал,
Инаг дуран
сэгнэшэгүй бэлэг болонхой.
Эдэ хүндэтэ
амаршалгануудай урадхал
Эсэгэ, багша
Сталин тээшэ зоринхой.
Бэшэнэ, бэшэнэ
мүнөө мянга, миллионууд,
Бэшэнэ, бэшэнэ
бүхы советскэ орон.
Тэдэ дүлэтэ,
Сталинда хандаһан үгэнүүд
Тэнгэриин мүшэдһөө
үлүү гэрэлтэй, олон.
Колхозой клубууд,
театрнууд соогуур
—харанабди —
Салюдууд шэнгеэр,
альга ташалган нэрьенэ.
«Нүхэр Сталин,
амар мэндые хүсэнэбди» —
Иимэ үгэнүүд
наранай туяа дамжана.
Харыт:
Уралай дархан буурал үбгэн
Халаагаа дүүргээд
почто тээшэ шамдана.
Комсомольскын
ФЗО-гэй эдир хүбүүн
Үүрэй толоноор
мэндээ Москва ябуулна.
Хүндэтэ вождь
нүхэр Сталинда
дозор
Холын хилэһээ
бэшэгээр үгэнэ тангаригаа.
Түрэл эсэгэдээ
телеграмма табяад,
шахтёр
Түнхюурээ тодхоно —
шэнэ рекорд табихаяа.
Наятай хүгшэн
наһанайнгаа зол мэдүүлһээр
Найматай ашадаа
зүрхэнэй үгые бэшүүлнэ.
Хүйтэн Чукоткын
шуурган соогуур пионер
Халуун баяраа
холын Москва ябуулна...
Бэшэгүүд... бэшэгүүд...
Олон гүрэнүүдэй тамганууд...
Болгарнууд, чехүүд,
венгернүүд, полягууд, румынүүд
Элдэб хэлэн дээр,
адлихан бодолтой бэшэнэ.
Эсэгэдээ,
сүлөөлэгшэдөө
баяраа хүргэнэ.
Хитадай, Кореяын,
Вьетнамай, Явын нүхэдүүд,
Нью-Йоркын, Лондоной
үнэншэ сэхэ хүнүүд
Эб найрамдалай
тугые гартаа баряад,
Эльгээнэ Сталинда
хамаг дураяа, найдабаряа.
Заха-забһаргүй
һубарна бэшэгүүд, тэмдэгүүд:
Зарим бэшэгүүдтэнь
улаан шуһанай дуһалнууд,
Олон хүнүүдэй
гарнууды дабаһан түхэлтэй,
Аман соо, гутал соо—
хаанашье ороһон хэбэртэй, —
Зарим үзэгүүдынь
ойлгогдосогүй—баларанхай.
Зүгөөр,
Сталин гэжэ
томоор бэшэһэн үгэнүүд
Удха тухайдань
юунһээш үлүүгээр хэлэнхэй.
Белград, Афинын
түрмэнүүд сооһоо хүнүүд
Бэхээр бэшэ
бэеынгээ шуһаар бэшэнэ,
Энэ шуһан
эдеэшэхэ гэжэ этигэнэ.
Магад, мүнөө,
тэдэнэй зарим нэгэниинь
Макронисосай
эльһэн доро хэбтэнэ.
Харин, —
—үнэндэ хаалта байдаггүй —
бэшэгынь
Кремлиин таһаг соо
Сталинай столдо хүрэнэ.
Тэмсэлдэ жагсаһан
дэлхэйн юрын хүнүүд
Тэрэ бэшэгынь
Сталинтай хамта уншана.
Шэрүүн сухалаар
хайрагдан бууна нидхэнүүд.
Шэрэм булад
нюдарганууды гагнана...
Ямаршье сагта
дэлхэйн хэлхеэ-холбоон
Огтошье, магад,
иимэ ехээр ажаллаагүй:
Холые сүмэлэн
аппарадуудаар хөөрэлдөөн.
Ханхинана
түмэр утаһанууд забһаргүй.
Тэгүүлнэ урагшаа
самолёдууд, поезднууд—
Тэдээн соогуур
Бэшэгүүд.
Бэшэгүүд.
Бэшэгүүд...

Дамба ЖАЛСАРАЕВ.

ХҮНДЭТЭ АЙЛШАН

Үльгэр соохидол үнгэтэн нэмжыһэн
Үлхэмэл сасагта тужа соогуур
Уяар матарһан ульгамхан санаар
Урагшаа дүүлинэ комсомолец.
Хүрин сүүмхэ соо нюргандань уяатайл
Хүнэй сэдьхэлтэй ханилһан номууд.
Холын фермэрүү санашан зоринхойл.
«Хүхихэт, баясахалта...» —
Ухаандань бодолнууд...
Урахан гараар шэмэглэн гоёоһон
Улаан булан...
Малшад олон...
Хүхэ,
улаан
гадартай номуудаа
Хүбүүн гаргажа, дэлгэн байнал даа.
Комсомолецын үүсхэлдэ баясан, тэдэнэр
Хүхюутэй, дуратайгаар номуудые шүүрэнэд.
Аба Сталинай сэсэн номые
Арсалан үбгэн абажа, хөөрэнэ:
—Алхам бүхэндэм гэрэл сасарган,
Алад холые ойро асардаг,
Ажалдам намда илалта үгэдэг
Арюун ухаалиг нүхэртэй болобоб.
Үбсүүндээ алтан медаляа толотуулһан
Урихан Сэсэгэй гарта — Пушкин;
Балжад «Залуу гвардиие» баринхай —
Баран номуудаа инагаар тэбэринхэй!
Хурса, һонор уншагшадые
Хүндэтэ номууд эндэ золгобо...
Хэзээ ерэхэ болзороо хэлсээд,
Хүбүүн түргэхэн далда оробо.

Николай ДАМДИНОВ.

ТАРЯА ТУШААЛГА

Тракторай хүнхинөөн,
молотилкын эршэтэ хүдэлөөн соо
Таряагаар урдаһан
алтан горхон харьялна.
Эндэш тэндэш
териер забдагүй түержэ,
Элдэб таряа
зүйл зүйлөөрнь илгана.
Согтой дорюун
хүбүүд басагадай дуулалдаан
Сэлмэг үглөөе
сууряатуулан элеэр дуулдана.
Аржагар шарахан
шэниисэ шэрэһэн машинанууд
Арюун харгыгаар
шамдуу гүйлдэнэ олоороо.
Тугууд толорон
тэдээн дээгүүр налбана.
Тушаалгын пункт
улам улам ойротоно...
Мантан хүдэр
ехэ гэгшын шэгнүүртэ
Машинатай орооһо
ябадал дундань шэгнэнэ...
Үүдэндэнь складай
татаатай олон вагондо
Үдэр һүнигүй
алтан таряан ашагдаад,
Уряа лозунгоор
һайхан гоёор шэмэгдээд,
Ута эшелонууд
Москва тээшэ түргэлнэ.
Түсэбһөө гадуур
таряа гүрэндөө тушааһан
Түрүү колхозууд
Сталинда бэшэг эльгээнэ.

Нима ЦЫНГУЕВ.

ЁОХОРОЙ ДУУНУУД

Ерыт наашаа ёохортоо
Ёохор наадаа наадаял.
Набша һайхан сад соогоо
Наадан сэнгэн хатараял.

Дабталга:
Зугаа наадан хүхюутэйл,
Зүрхэн манай баясанал.

Хүндэтэй олон нүхэдүүд
Хүдэлмэреэ дүүргээлди,
Хатар наадан болоходо
Хамтаржа ерээлди.

Дабталга:
Ерэһэнэйнгээ баярта
Ёохорложо наадаял.

Хүбүүд басагад хамтадаа
Хүхин сэнгэн хатараял.
Хабатай дуугаа зохёогоод,
Хамта нэгэдэн дуулаял.

Дабталга:
Хамаг зоной наадан
Хатархадаа наадан.

Улайржа ургаһан
Улаагана амтатай,
Ушаржа зугаалха
Үетэн манай хүндэтэй.

Дабталга:
Залуу наһанай золтойдо
Жаргал мании угтанал.

Алдар солото нүхэдөө
Айлшан янзаар хүндэлээл,
Аймаг бүриин аялгы
Ойлгон абан дуулаял.

Дабталга:
Зугаа дуута наадаанһаа
Зүрхэн манай баясанал.

Хүлэгэймнай сэнгэлгэ
Хүхэ ногоон дайдадаа.
Хүхюу бидэнэй сэнгэлгэ
Культура ехэтэй клубтаа.

Дабталга:
Залуу наһанай золтойдо
Жаргал мании угтанал.

Баян дэлгэр нютагтаа
Баяр золоо магтаял.
Баатар суута ажалдаа
Баран хабаяа харуулаял.

Дабталга:
Ажалаараа амжажа
Коммунизм байгуулаял.

Ц. Хоборков найруулба.

Вечертэ зорюулагдаһан литература

Бурят-Монголой Гүрэнэй хэблэл 1950 он соо Москвада болохо бурят-монгол литературын Вечертэ зорюулагдаһан зохёолнуудые хэблэжэ байна:

Хоца Намсараев. **«Үүрэй толон»** гэжэ романай 1 ба II бүлэгүүд ород ба бурят-монгол хэлэн дээрэ, мүн **«Шүлэгдэмэл пьесэнүүд»** бурят-монгол хэлэн дээрэ, **«Дүүдэй баатар»** гэжэ поэмэ ород хэлэн дээрэ.

Цыдэн Галсанов. **«Ангарай военком»** гэжэ поэмэ ород хэлэн дээрэ, **«Байкалай үмэнэхи наран доро»** гэжэ повесть бурят-монгол хэлэн дээрэ, **«Алтан һанаатай хүн»** гэжэ поэмэ ород хэлэн дээрэ, **«Хитад ба Корея тухай шүлэгүүдэй цикл»** ород хэлэн дээрэ.

Жамсо Тумунов. **«Нойрһоо һэриһэн тала»** гэжэ роман ород хэлэн дээрэ, **«Шэнэ шүлэгүүд ба поэмэнүүд»** бурят-монгол хэлэн дээрэ.

А. Шадаев. **«Бурят-монгол арадай онтохонууд»** бурят-монгол хэлэн дээрэ (хэблэлһээ гараа).

И. Ким. **«Уужам талын дуунууд»** гэжэ шүлэгүүдэй сборник ород хэлэн дээрэ.

Ч. Цыдендамбаев. **«Манай Тарбагатайда»** гэжэ шүлэгүүдэй сборник ород хэлэн дээрэ.

Д. Мадасон. «Сэсэгтэ нуга дээрэ» гэжэ поэмэ бурят-монгол хэлэн дээрэ (хэблэлһээ гараа).

Б. Абидуев. Һургуулиин бага наһанай хүүгэдтэ зорюулагдаһан **«Онтохонууд»** ород хэлэн дээрэ.

Ц. Очиров. **«Жаргалта нуга»** гэжэ повесть ород хэлэн дээрэ.

Ц. Жимбиев. **«Баян нуга»** гэжэ поэмэ ород хэлэн дээрэ.

Д. Жалсараев. **«Үнэн тухай үгэ»** гэжэ шүлэгүүдэй сборник бурят-монгол хэлэн дээрэ.

Б. Мунгонов. **«Ажалай баяр»** гэжэ рассказуудай сборник бурят-монгол хэлэн дээрэ.

Д. Гунзынов. **«Нютагаймни хүнүүд»** гэжэ рассказуудай сборник бурят-монгол хэлэн дээрэ.

«Бурят-Монголой советскэ поэзиин антологи» ород хэлэн дээрэ.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн 5-дахи сесси

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 11. (ТАСС). Политическэ комитедэй мүнөө үглөөнэй заседани дээрэ, «эб найрамдалай аша туһада нэгэдэмэл ябуулганууд» гэһэн асуудалаар бүгэдын үгэ буляалдаан үргэлжэлөө. Энэ хадаа США-гэй, Канадын, Англиин, Турциин, Филиппинын, Франциин ба Уругвайн делегацинуудай оруулһан проекттэй дашарамдан болобо.

Үглөөнэй заседани дээрэ Эквадорой түлөөлэгшэ Кеведо түрүүлэн үгэ хэлэжэ американска проектые (*долоон гүрэнүүдэй резолюци гэдэгые*) дэмжэбэ.

Тэрэнэй һүүлээр үгэ хэлэһэн Ирагай түлөөлэгшэ хадаа хамтарһан ябуулганууд тухай агуухэ оронуудай хоорондоо зүбшэлдэхэ ябадалые туйлаха һэдэлгые Генеральна Ассамблей дахин хэхэ ёһотой гэжэ зааба. Эб найрамдалай хэлсээнүүдһээ ба арсалдаата бүхы асуудалнуудые эб найрамдалай ёһоор шиидхэлгэһээ хэзээшье арсаха хэрэггүй юм гэжэ тэрэ хэлэбэ. 7 делегацинуудай резолюциин проект хадаа ООН-эй Уставай нэгэн һаналтай байха принципые усадхахын тула «тойрожо гараһан зам» мүн гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Эфиопиин түлөөлэгшэ үгэ хэлэжэ, 7 гүрэнүүдэй резолюциин проектдэ хэлэгдэһэн принципүүдые һайшааһан болобошье, тэрэ хадаа Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин хүдэлмэриин амжалтань нэн түрүүндэ агуухэ державануудай—Аюулгүйн Соведэй саг үргэлжын 5 гэшүүдэй нэгэн һаналтай ябуулгануудһаа дулдыдаха байна гэжэ тэмдэглэбэ.

Тиимэһээ агуухэ державануудта Генеральна Ассамблейн зүгһөө хандажа, арсалдаата бүхы асуудалнуудаар хоорондоо зүбшэлдэхые тэдээндэ һайшаан дурадхаха асуудал табиха хэрэгтэй гэжэ Эфиопиин түлөөлэгшэ хэлэбэ.

СССР-эй делегаци Политическэ комитедэй үзэмжэдэ хоёр резолюцинуудай проектнүүдые табиба. Нэгэдэхи резолюциин проект иигэжэ хэлэнэ:

«Генеральна Ассамблей,

Арадуудай аюулгүй байха ябадалые ба эб найрамдалые хамгаалха болон бэхижүүлхэ хэрэгтэ Аюулгүйн Соведэй саг үргэлжын табан гэшүүдэй нэгэн һаналтай ябуулгануудай онсо удхашанарые анхаралдаа абажа, Уставай 43-дахи статьягай ёһоор, зохихо хэлсээнүүдые баталалгын үндэһэ һуури дээрэ, Аюулгүйн Соведэй мэдэлдэ зэбсэгтэ хүсэнүүдые эльгээхын урда тээ, Аюулгүйн Соведэй саг үргэлжын 5 гэшүүд — —СССР, США, Великобритани, Хитад ба Франци хадаа хоорондоо консультаци хэхэ ябадалые хараалһан Уставай 106-дахи статьяе уялгата ёһоор бэелүүлхэ хэмжээнүүдые хойшодоо абаха, мүн уласхоорондын эрхэ болон Аюулгүйе сахихада шухала хэрэгтэй хамтарһан ябуулганууды Организациин үмэнэһөө хэхэ зорилгоор Уставай 106-дахи статьятай зохилдуулан бэе бэетэеэ зүбшэлдэхэ ёһотой гэжэ һайшаан дурадхана».

Советскэ хоёрдохи резолюциин проект иигэжэ хэлэнэ:

«ООН-эй Уставтай, тусгаарлабал, Уставай 5, 6 ба 7 бүлэгүүдтэй зохилдуулан, уласхоорондын эб найрамдалые ба аюулгүй байха ябадалые сахиха зорилгоор,

Генеральна Ассамблей Аюулгүйн Соведтэ иигэжэ һайшаан дурадхана:

Эб найрамдалда тохёолдоһон ямаршье аюулые ба агрессиин актые элирүүлхэ тушаа, мүн уласхоорондын эб найрамдалые ба аюулгүй байха ябадалые сахиха ябадалда аюул үшаруулжа болохо арсалдаануудые гү, али ситуацинуудые эб найрамдалай ёһоор шиидхэхэ тушаа Уставаар хараалагдаһан хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхын тула шухала хэмжээнүүдые абаха; Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин гэшүүд-гүрэнүүдэй зүгһөө Аюулгүйн Соведэй мэдэлдэ зэбсэгтэ хүсэнүүдые олгохо тухай ба сэрэгэй-штабной комитедые эффективнэ байлгаха тухай Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Уставай 43, 45, 46 ба 47 статьянуудай заабаринуудые түргөөр бэелүүлхэ хэмжээ-ябуулгануудые зохёохо».

Байгшэ ондо Мухаршэбэрэй аймаг[illegible] Сталинай нэрэмжэтэ колхоз капус[illegible] баян ургаса ургуулаа. Мүнөө капус[illegible] хуряалга түлэг дундаа ябажа бай[illegible] Зураг дээрэ: колхознигууд К. Леон[illegible] Н. Леонова (бригадир) капустын х[illegible]ряалга дээрэ.

Д. Косовий фото.

Польско сэрэгэй үдэртэй дашарамдуулан Варшавада баярай заседани болобо

ВАРШАВА, октябриин 12 (ТАСС). Польско сэрэгэй үдэртэ зорюулагдаһан баярай заседани Варшавадахи польско Гүрэнэй театрта болоо. Заседани дээрэ польско республикын президент Б. Берут, сеймын маршал В. Ковальский, гүрэнэй Соведэй гэшүүд, премьер-министр Ю. Циранкевич түрүүтэй правительствын гэшүүд, Польшын маршал К. Рокоссовский, ПЗПР-эй ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүд, Польско сэрэгэй генералнууд ба офицернүүд, Советскэ Армиин делегаци, СССР-һээ Польшодо байгаа посол В. З. Лебедев ба арадай демократиин оронуудай дипломатическа түлөөлэгшэд байлсаба.

ПЗПР-эй ЦК-гэй секретарь Эдвард Охаб гэгшэ «Польско арадай сэрэг—эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай ба эб найрамдалай сахюул» гэһэн элидхэл хэбэ.

Советскэ Армиин үмэнэһөө генерал Гросулов Польско сэрэгые амаршалаа.

Сугларагшад хадаа Советскэ Союзай ба Генералиссимус Сталинай хүндэлэлдэ нэрьемэ альгаташалганууд ба амаршалгын хашхаралдаанууд доро, эб найрамдалай бүхэдэлхэйн фронтын вождь нүхэр И. В. Сталинда эльгээхэ амаршалгын телеграмма баталан абаа.

Вьетнамска арадай армиин дайшалхы ябуулганууд

ПЕКИН, октябриин 13. (ТАСС). Вьетнамска информационно агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, полковник Лепаж ба подполковник Шартон гэгшэдэй командалһан французска хоёр подразделенинүүдые бута сохиһонойнгоо һүүлээр, арадай армиин частьнууд урагшаа дабшажа, Тат-Хэ гэжэ газарта (Хойто Вьетнам) французска сэрэгүүдые бүһэлэн абаа. Вьетнамска арадай армиин хүсэтэй түрилтэ доро дайсан зугадаба.

ПЕКИН, октябриин 13. (ТАСС). «Вьетнамай голос» гэжэ радиостанциин мэдээсэһэнэй ёһоор, Вьетнамска арадай армиин сэрэгүүд Као-Бангока гарнизоной сэрэгүүдые командалагша подполковник Шартон, французска сэрэгэй подразделениин командир полковник Лепаж ба медицинскэ албанай полковник Дурис гэгшэдые пленд абаа.

Франци дотор Стокгольмско Уряада гар табилга амжалтатайгаар ябуулагдана

ПАРИЖ, октябриин 12. (ТАСС). Франци дотор Стокгольмско Уряада гар табиха кампани һүүлэй үедэ улам бүри үргэн далайсатайгаар ябуулагдажа байна гэжэ «Юманите» газетэ мэдээсэнэ. Һүүлэй мэдээнүүдэй ёһоор, Сена департамент дотор Стокгольмско Уряада 2800 мянган хүн гар табяа гэжэ газетэ мэдээсэбэ.

Кореядэхи событинууд

Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командованиин мэдээсэлнүүд

ПХЕНЬЯН, октябриин 13. (ТАСС). Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөө үглөөгүүр иигэжэ мэдээсэбэ:

Бүхы фронтнууд дээрэ Арадай армиин частьнууд дайсанда эсэргүү хатуу шанга байлдаануудые хэжэ үргэлжэлөө.

Кэсоной (Кайдзио) хойно танкнуудаар ба бронемашинануудаар дэмжэгдэн добтолго хэхэ гэһэн дайсанай нэгэтэ бэшэ һэдэлгэнүүдынь Арадай армиин частьнуудай контрсохилтонуудай ашаар гэдэргээ сохигдоо.

Эдэ байлдаануудта Арадай армиин частьнууд дайсанай амиды хүсэндэ ба техникэдэ ехэ гээлтэ хоролтонуудые ушаруулба. Дайсанай хоёр танк, 105-миллиметрын 3 ехэ буу ба 7 автомашина үгы хэгдэбэ.

ПХЕНЬЯН, октябриин 13. (ТАСС). Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөө үдэшэ иигэжэ мэдээсэбэ:

Кэсоной (Кайдзио) районда Арадай армиин частьнууд хатуу шанга байлдаануудые хэжэ үргэлжэлөө, энэ районда Арадай армиин частьнуудай позицинуудые сүмэлэн гарахые һэдэһэн дайсанда ехэ гээлтэ хоролтонуудые ушаруулаа.

Октябриин 11-дэ, Кэсоной (Кайдзио) районда болоһон байлдаанда дайсанай хоёр батальон гаран сэрэгүүд, тэрэшэлэн сэрэгэй ехэ техникэ, тэрэ тоодо 5 танк үгы хэгдэбэ. Энэ байлдаанда дайсанай нэгэ самолёт буудагдан унагаагдаба.

Японии компартиин хүтэлбэрилэгшэдые бэдэрхэ тусхай орган байгуулагдаба

ШАНХАЙ, октябриин 10. (ТАСС). Токийско «Дзидзи Симпо» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, гүрэнэй полициин мүрдэлгын бюро ба Токио городой полицейскэ управлени хадаа Японии коммунистическэ партиин 9 хүтэлбэрилэгшэдые бэдэрхэ тусхай орган байгуулба.

Трумэн Макартуртай зүблөө хэхэнь

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 12. (ТАСС). Генерал Макартуртай зүблөө хэхын тула президент Трумэн Вашингтонһоо гаража ниидэбэ.

Макартуртай уулзалга Номгон океанай районда болохо.

Тобшо мэдээсэлнүүд

☆ Румынида культурын 12.402 хүдөөгэй байшангууд тоологдоно, тэдээндэ уранһайханай самодеятельностиин 9800 кружогууд, дуунай ба пляскын 18515 ансамбльнууд хүдэлмэрилнэ.

☆ Транспортын Министерствын политуправленеэр эмхидхэгдэһэн түрүүшын агитпоезд орон соогуураа ябахаар Софияһаа гараба. Агитпоездын лекторнүүд хадаа советскэ наукын туйлалтанууд тухай, болгаро-советскэ хани барисаан тухай элидхэлнүүдые хэхэ байна.

☆ Финляндиин ажалшадай олонтоото хүсэлэнгүүдтэй зохилдуулан, Хельсинкидэ советскэ уран зурагай искусствын выставкэ үргэлжэлүүлэгдэхэ болобо.

☆ Хитад-советскэ ханибарисаанай обществын Пекинскэ Центральна отделениин байгуулагдаһаар 1 жэлэй ойдо зорюулгадаһан митинг Пекиндэ болоо. Митингдэ 6 мянган хүн хабаадаа. Нэгэ жэл соо тус общество 800 гаран филиалнуудые нээбэ, тэдээндэнь 200 мянга шахуу гэшүүд тоологдоно.

☆ Хитадай гүрэнэй судоходно компаниин абаралгын отряд Хитадай сүлөөлэгдэһэнһөө хойшо 30 мянга гаран тоннажтай, шэнгээгдэһэн 33 суднонуудые уһанай оёорһоо үргэн гаргаба.

☆ Киодо Цусин гэжэ Японско агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, һаяшаг Хоккайдо дээрэхи Саппоро городой полици Японии компартиин нютагай хэдэн организацинуудта добтолго хэбэ.

☆ Шэнэ Урда Уэльс (Австри) штадта трамвайда ба автобуста һууха түлбэри 33 процентээр дээшэлүүлэгдэбэ.

КОЛХОЗНО БАРИЛГАНУУД

Агрозоотехническэ наукын шэнэ туйлалтануудые ба хүдөө ажахын үйлэдбэриин түрүү методүүдые хүдөө ажахыда үргэнөөр нэбтэрүүлхэ зорилготойгоор Закаменай аймагай Калининай, Сталинай нэрэмжэтэ, «1-е Мая» колхозууд хүдөө ажахын культурын байшангуудые барижа байна. Энэ барилгые түргэдхэхын тула дурсагдагша колхоз бүхэндэ барилгын тусхай бригаданууд хүдэлмэрилнэ.

Н. Хазагаев.

* * *

Бичурын аймагай томодхогдоһон «Коммунизм» колхоздо правлениин шэнэ байшан баригдаба. Мүн энэ колхозой гэшүүдые хангаха больницын шэнэ байшан Заганай сомоной центртэ баригдаа.

Ю. Дагбаев.

* * *

Мухаршэбэрэй аймагай Сагаан-Шулуутайн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой центр шэнэ культурна болбосон байшангуудаар шэмэгдэнэ. Энэ жэл клубай, колхозой правлениин ба уншалгын байшангай шэнэ гэрнүүд баригдаа. Мүн колхознигуудай 15 гэрнүүд заһабарилаглан табигдаа.

Б. Дымбрылов.

Культурын хүдэлмэрилэгшэдэй семинар

Һаяхан Яруунын аймсоведэй гүйсэдкомой культурно-гэгээрэлэй таһаг хүдөөгэй клубуудай ба уншалгын байшангуудай эрхилэгшэнэрэй 3 үдэрэй семинар үнгэргэбэ. Семинар дээрэ культурно-гэгээрэлэй таһагые даагша нүхэр Дмитриев культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй гол зорилго ба клубуудай, культурын байшангуудай үбэлдэ хэр зэргээр бэлэдхэжэ байһан тухай асуудалаар элидхэл хэһэн байна. Семинарта хабаадагшад культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие эрид һайжаруулха хэмжээ-ябуулгануудые зүбшэн хэлсэбэ.

Кустовой зүблөөнүүд үнгэргэгдэнэ

Бичурын аймагай багшанарай методическа кустовой зүблөөнүүд һаяхан боложо, «Языкознани тухай нүхэр Сталинай зохёолнууд ба багшанарай зорилгонууд», «Эхин һургуулида һурагшадай устна ба бэшэмэл үгэнүүдые хүгжөөлгэ» гэһэн темэнүүдтэй элидхэлнүүд хэгдэбэ. Иимэ методическа зүблөөнүүд 41 һургуулинуудые нэгэдүүлһэн 11 кустнуудта үнгэргэгдэһэн байна.

Ф. Степанов.

ФУТБОЛ

„Байкал"—1950 оной чемпион

Футболоор Улан-Удэ городой түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн дүүрэбэ. Энэ мүрысөөн 2,5 һара шахуу үргэлжэлөө, энээндэ городой спортивна обществонуудай 12 командануд хабаадаһан байна. Тэдэнэй дунда «Локомотивай» (ПВЗ) 3 команда, «Динамын», «Байкалай», «Красная звездагай» ба бусад командануд бии.

Бүхэли зундаа шахуу футбольно поли дээрэ болоһон шанга тулалдаануудай һүүлээр «Байкалай» команда түрүү һуури эзэлжэ, 1950 оной городой чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Тус команда абажа болохо 22 очкоһоо 22 очкотой болоһон байна.

1949 ба 1950 онуудта РСФСР-эй түрүү һуури эзэлэлгэдэ хабаадаһан, Улан-Удэ городой чемпионой нэрэзэргэдэ хэдэн дахин хүртэһэн «Локомотив-1» (ПВЗ) гэжэ спортивна обществын команда һайнаар наадаха арга боломжотойшье һаа, тэрэнээ хүсэд хэрэглэжэ шадаагүй. Тиин 20 очкотой боложо, хоёрдохи һуури [illegible]лээ.

Гурбадахи һуурида «Крас[illegible] звезда» команда гараһан ба[illegible] 4-дэхи, 5-дахи һууринуудые [illegible] жэл эмхидхэгдэһэн «Знами[illegible]» команда ба РСФСР-эй түрүү һ[illegible]рие эзэлэлгэдэ хабаадаһан «Д[illegible]намын» команда эзэлбэд. «Д[illegible]намын» команда нёдондо [illegible] хоёрдохи һуури эзэлһэн бай[illegible] Мүнөө жэл тус командын хи[illegible] хойно гараһан ушар хадаа т[illegible] нэр календарна уулзалгану[illegible] бэлэдхэлгүй, ёһо тэдыгээр ханд[illegible]

Бусад командануд үлдэг[illegible] һууринуудые эзэлээ.

Энэ жэлэй футболой сезон ф[illegible] болистнуудай наадаха шада[illegible]риин һайн байһаниие харуул[illegible] Гэхэтэй хамта, тэдэнэй ехэ[illegible] дутагдалнуудые элирүүлээ.

Бурят-Монголой футболистну[illegible] үнгэрһэн сезонойнгоо алд[illegible] усадхаха ба спортивна мэргэ[illegible]лээ улам дээшэлүүлхэ зорилгото[illegible]гоор һайн тренировко хэжэ [illegible]лые үнгэргэхэ бэлэдхэл ябуул[illegible] эхилбэ.

Е. Николаев.

КЛАССИЧЕСКА БАРИЛДААН

Һаяхан классическа барилдаагаар манай республика дотор түрүүшынхеэ тус бүриин түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн болобо. Мүрысөөндэ 18 команда хабаадаһан байна.

Барилдаае эгээл хүнгэн бэетэй барилдаашад эхилбэ. Түрүүшээр Лапердин (Городок) ба Шунков («Спартак») хоёр барилдаа. Хоёрдохи минутадаа Лапердин нүгөөдэеэ унагааба. Иигэжэ нүхэр Лапердин республикын чемпионой нэрэзэргэ олоо.

Хүнгэншэг бэетэйшүүлэй категориин спартаковец Маслов 45-дахи секундада Кубышкиниие («Наука») илаа.

Хүнгэн ба дунда зэргын бэет[illegible] шүүлэй барилдаан харагшад[illegible] илангаяа ехээр һонирхуулба. [illegible]дэ түрүүшын кругта түмэр за[illegible] техникумэй студент Капыл[illegible] Зонхоев, Орлов ба Медвед[illegible] («Наука») гэгшэд илажа гараб[illegible]

Дунда зэргын бэетэй барил[illegible]шадһаа очкогой талаар Фети[illegible] илаһан дээрэ тоологдобо.

Классическа барилдаанда [illegible]жа гараһан бүхэшүүл Мас[illegible] Зонхоев, Медведев, Фетисов [illegible]шэдтэ тус бүридэнь республик[illegible] чемпионой нэрэзэргэ олгогдо[illegible] грамота ба шан барюулагдаба.

А. Игумнов.

ЗОНАЛЬНА МҮРЫСӨӨНҮҮДТЭ МОРДОБО

Классическа бүхэ барилдаагаар Российска Федерациин түрүү һуури эзэлэлгын зональна мүрысөөндэ хабаадалсахаяа манай республикын суглуулмал команда уржадэр Барнаул город мордобо.

Тус командын составта: 1950 оной республикын чемпион Лапердин (Городок город), Маслов (Улан-Удэ), Зонхоев (зооветинститут), Медведев (хүдөө ажахын техникум), Фетисов (№ 20 дунда һургуули), Власов (хүдөө ажахын техникум) ба Андреев гэгш[illegible] мордоо.

Сибирскэ зонын мүрысөөн Б[illegible]наул городто 1950 оной окт[illegible]риин 19-һөө 23 хүрэтэр болохо [illegible]

* * *

Боксоор Российска Федерац[illegible] түрүү һуури эзэлэлгын зонал[illegible] мүрысөөндэ хабаадалсахаяа [illegible]най республикын суглуул[illegible] команда Кемерово город ошох[illegible] уржадэр мордобо.

Харюусалгатай редакторай орлогшо Ц. Б. БУДАЕВ.

МҮНӨӨДЭР УЛАН-УДЭДЭ:

«Эрдэм» кинотеатрта — **«Бишыхан басаган ажаһууһан юм».** 11—12,20 ба 1,30 часуудта. **«Музыкальна түүхэ»**—үдэшын 3, 5, 7, 9 часуудта.

«Динамо» стадион дээрэ зунай спортивна сезониие хаалгада зорюулагдан футболоор блиц-турнир 11 часһаа эхилхэ.

Бурят-Монголой АССР-эй хүдөө ажахын Министерство

болбол механизациин һургуулинуудта 1950-51 онуудай һуралсалай жэлдэ һурагшадые абаха гэбэл:

Механизациин СЕЛЕНГИНСКЭ ҺУРГУУЛИИН МТС-эй механигуудай отделенидэ—18 һара һуралсахаар, тракторна бригадын бригадирнуудай отделенидэ—3 ба 10, электромеханигуудые 12 һара һуралсахаар.

Механизациин ТАТАУРОВСКА ҺУРГУУЛИИН трактористнуудай отделенидэ —5 һара һуралсахаар, тракторна бригадын бригадирнуудай отделенидэ—10 һара һуралсахаар.

Механизациин ИЛЬКИНСКЭ ҺУРГУУЛИИН прицепной комбайнуудай комбайнернуудай ба самоходно комбайнуудай комбайнернуудай (механигууд-комбайнернууд) отделенидэ—6 һара һуралсахаар, дизельнэ тракторнуудай трактористнуудай отделенидэ — 2 һара һуралсахаар.

МТС-эй механигуудай ба тракторна бригадын бригадирнуудай отделенидэ —1-дэхи категориин трактористнууд ба комбайнернууд абтаха.

Гусеничнэ тракторай трактористнуудай отделенидэ прицепшигүүд абтаха, дизельнэ тракторай трактористнуудай отделенидэ—трактористнууд абтаха байна.

Комбайнернуудай ба механигууд-комбайнернуудай отделенидэ трактористнууд ба туһалагша комбайнернууд абтаха.

Һургуулиин һурагшад хамтын байраар, дэбисхэрээр, мүн МТС-эй механигууд ба механигууд-комбайнернууд һара соо 160 түхэригэй, тракторна бригадын бригадирнууд 200 түхэригэй, прицепной комбайнуудай комбайнернууд—180 ба трактористнууд 140 түхэригэй стипендеэр хангагдаха.

Һургуулида орогшод директорэй нэрэ дээрэ мэдүүлгэ барижа, иимэ документнүүдые табиха: а) һургуули дүүргэһэн тухай үнэмшэлгэ (бодотыень); б) бэеын элүүрэй тухай справка; в) сэрэгэй алба хэхэ тушаа справка; г) МТС-һээ үйлэдбэриин характеристикэ.

Энэ оной октябриин 15-һаа оройтонгүй һургуулидаа ерэхэ. Һургуулида ерэгшэд паспортна ба сэрэгэй бүридхэлһөө гаража ерэхэ.

Өөрынгөө дураар һургуулида ороһон хүнүүд МТС-эй хүдэлмэриһөө һаадгүйгөөр сүлөөлэгдэхэ.

Бурят-Монголой АССР-эй нөөсэлгын кассануудта оруулагдаһан шүүбэритэ нөөсэлгэнүүдээр болоһон шүүбэринүүдэй 16-дахи тиражай

ТУСХАЙ ТАБЛИЦА

Тираж хадаа 1950 оной октябриин 8-да, Улан-Удын механизированнэ шэлэй заводой клуб соо болоо.

Бурят-Монголой АССР-эй нөөсэлгын кассануудта оруулагдаһан шүүбэритэ нөөсэлгэнүүдэй книжкэнүүдэй 1000 хүрэтэрхи, тэрэшэлэн удаадахи мянгаад номернуудтань иимэ шүүбэринүүд буугаа.

Нөөсэлгын книжкэнүүдэй №№	Нөөсэлгэнүүдэй дундые баримталһан сумма тушаа шүүбэриин хэмжээ процентээр	Нөөсэлгын книжкэнүүдэй №№	Нөөсэлгэнүүдэй дундые баримталһан сумма тушаа шүүбэриин хэмжээ процентээр
18	50	522	50
52	50	588	50
95	50	629	50
149	50	652	50
190	50	708	100
227	50	728	50
253	50	774	50
305	200	819	50
350	50	859	50
372	50	882	50
416	50	952	100
474	50	997	50
502	50		

Тиражна комиссиин түрүүлэгшэ, БМАССР-эй финансуудай Министр—финансова албанай ахалагша советник К. МАДАЕВ.

Харюусалгата секретарь СИДОРЫЧЕВА.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23. заместителя редактора—7-85. отв. секретаря—3-23. Отделов партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и промышленности—6-84. мест. информации и писем—6-84. Для междугородных переговоров—16.

Н-02408. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000